

irodalom 1849-től 1995-ig; a könyvtár 1945 előtti és utáni egyedi és időszakos kiadványainak, sorozatainak listája. A szerző válogatást ad a könyvtár történetének legfontosabb dokumentumaiból; képszerkesztéssel emlékezik meg a könyvtári bizottság elnökeiről, az intézmény vezetőiről, valamint a könyvtár fontosabb helyiségeiről. Pontos névmutató teszi könnyebbé a vaskos kötet használatát.

Nem titkolják el a szerzők azt sem, hogy milyen nehézségekkel küszködik a könyvtár: többször hivatkoznak a szűkös helyviszonyokra. A raktárak teljesen megteltek (ezt az 1992-es Állami Számvevőszéki vizsgálat is megállapította már); nincs önálló képviselői olvasóterem; 1992-ben az Európa Tanács Információs és Dokumentációs Központja is a könyvtár egy korábbi olvasótermében kapott

helyet. Költségvetési nehézségek miatt a könyvtár már több mint egy éve nem tud külföldi könyvet vásárolni, 1996-ra pedig 184 külföldi periodikum előfizetését volt kénytelen megszüntetni.

A könyv nagyszerű segítőtje lesz mindazoknak, akik meg akarnak ismerkedni e nagy múltú, kettős feladatot ellátó könyvtár történetével, amely az Országgyűlés sokoldalú információs ellátása mellett országos feladatkörű tudományos jogi, politikai, történelmi és közgazdasági nyilvános szakkönyvtárként is működik.

Villám Judit

(Országgyűlési Könyvtár Képviselőtájékoztatói osztály)

Lehetőség a könyvtári menedzsmentben való participációs elmélyülésre

Országos Széchényi Könyvtár
Könyvtártudományi és Módszertani Központ

Mark Deckers – Mikulás Gábor

Bevezetés a könyvtári menedzsmentbe

1995. május

DECKERS, Mark–MIKULÁS Gábor

Bevezetés a könyvtári menedzsmentbe / Mark Deckers, Mikulás Gábor ; [közr. az] Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központ. – Bp. : OSZK KMK, 1995. – 108 p.

Bibliogr.: p. 91–99.

ISBN 963 201 522 3

A szóban forgó munka eredetileg holland–magyar kivitelezésű főiskolai szakdolgozat volt. Mostani kibővített változata egyfajta preprint, melynek céljáról később még szólnunk.

A tágabb-szűkebb (esetünkben a könyvtári) menedzsmentbe tartozó ismereteket a két szerző kritikailag megrostált szakirodalmi bázisra támaszkodva közli, amelyről azonban a rend kedvéért meg kell jegyezni: csak angol, holland és magyar nyelvű tételek találhatók benne. Munkájuk jellege talán megkövetelte volna a más nyelvű publikációk között való tájékozódást is.

Szerkezetéről és tartalmáról az alábbiakat érdemes tudni:

- Előkészítő jellegű első fejezete a *menedzsment* és a *könyvtári menedzsment* mibenlétéről, funkcióiról, illetékességi köreiről és technikáiról szól. Egy efféle munkában nevezhetjük ezt az indítást akár a „kályhától való elindulás kényszerének”.
- *Tervezés és hosszú távú stratégia* címen fut a második fejezet. Politematikusságát leginkább a tárgyalt rész kérdések sokasága érzékelteti. Íme: a tervezés célja és hatása, a jó stratégiai terv jellemzői, a könyvtár küldetése, a stratégiai tervezés szintjei, tervezési fázisok (köztük különös részletességgel a belső és külső elemzés módszere, a SWOT-analízis és a marketingalkalmazások).
- *Szabályozás* címen a szerzők ismételtlen foglalkoznak a tervezéssel mint a szabályozás eminens eszközével, továbbá a gazdaságossággal és hatékonysággal, a könyvtári szolgálat kritériumaival, a TQM-mel, azaz a teljes körű minőségbiztosítással, az ugyancsak szabályo-

- zóként funkcionáló költségvetéssel és a források elosztásával.
- A szervezés fogalmát, elveit taglalja a negyedik fejezet eleje. Ezt követően esik szó az intézményi kultúráról, a könyvtárak szervezeti felépítéséről, a szervezeti változásokról, a centralizációról és decentralizációról, a formális és informális szervezetről és a személyzeti munkáról.
  - A vezetésről és a *participációról* szólva, a szerzők a motivációból indulnak ki, tárgyalják a motivációk alkalmazásának elméletét, s különösen fontosnak tartják, hogy a vezetés súlyt helyezzen a munkatársaknak a vezetési feladatokban való részvételére. Mégha ez nem is olyan könnyen kivitelezhető dolog.
  - A hatodik fejezet néhány *könyvtárvezetési irányzatot* ismertet az anyagi alapok megteremtése, a térítésses szolgáltatások és a költségvetés problémakörével kapcsolatban.
  - A narratív fejezeteket követi a felhasznált irodalom bibliográfiája, és nyolc melléklet némely korábban tárgyalt tennivaló kivitelezésének segítésére.

A munka tárgyalási módjára jótékonyan jellemző, hogy – ahol csak lehet – különböző nézeteket ütköztet, vagy legalábbis állít szembe egymással, azaz nem csinál egyedül üdvözítő tant a könyvtári menedzsmentből, pontosabban mondva: e menedzsment szerzők által kimódolt változatából. Ellenkezőleg. A bevezetés is hangsúlyozza: „Azok az ismeretek, amelyek a következő oldalakon olvashatók, gyorsan változnak, akár hónapról hónapra”. Ehhez azonban az idős pályatárs hadd

tegye hozzá, hogy ezeknek az ismereteknek nincs „noch nie da gawesen” jellegük sem. Aki nem hiszi, vegye elő pl. *Csúry István* vagy *Sallai István* és *Sebestyén Géza* könyvtárát, s megbizonyosodhat róla: minden itt tárgyalt kérdés szerepel bennük. Arról van szó ui., hogy valamennyi módszertani közlés jellemzője: az általuk tárgyalt szakmai kérdések inherens lényegét mindenkor az inherens lényegek fejlődését érzékeltető magasabb színvonalon, és az „éppen érvényes” körülményeknek és feltételeknek megfelelően adaptálva kell előadniuk. Mostanság a nyugati országokban elért színvonalnak, illetve a nyugatias körülményeknek és követelményeknek megfelelően. Különben nem megy, nem prosperál a szakma. Fiatal kollégáink érdeme, hogy az említett adaptálásra vállalkoztak.

Végül a *participációs* lehetőségről. Erre a munka *Ajánlásában* és *Bevezetőjében* találjuk meg a passzent passzusokat. Lássuk: „Legyen Ön kiváló menedzser! Könyvünk segítséget ad az indulásban”, noha „természetesen nem hibátlan. ...Kérjük, tisztelje meg könyvünket azzal, hogy e könyv lapjai alá írja friss hivatkozásait”, s „ne habozzon megírni könyvünk olvasása közben felmerült gondolatait, kérdéseit, kétélyeit az alábbi címre: Mikulás Gábor, 6000 Kecskemét, Wesselényi u. 7.” Mindez egyszersmind a kiadvány preprint jellegére is utal, azaz arra, hogy szerzői a fenti módszert is hasznosítva kívánják „véglegesíteni” művüket. A könyv második, bővített, javított kiadása ez év augusztusára várható.

Futala Tibor

A FID hírei

FID-kongresszus

Újabb szakaszba lépett a grazi *FID-kongresszus* előkészítése.

A program

Időpontok:

1996. október 20–22. Konferencia előtti szemináriumok: pl. a *Wormell Irén* vezette FID/ET (oktatási) bizottság kétnapos 21–22-i szeminárium.

Közgyűlés: okt. 22.

Kongresszus: okt. 23–25.

A kongresszus öt szekcióban folyik majd, az elsőben az információs technológiák, a másodikban politikai, kulturális és elméleti kérdések, a harmadikban az információs szakemberek szerepe, kép-

zése, a negyedikben az üzleti és ipari információ, az ötödikben pedig az újabb információs forradalom társadalmi hatásai szerepelnek.

Részvétel

Részvételi díj: FID-tagok részére 4500 ATS,
nem tagok részére 5500 ATS,
könyvtári és
információs képzés
alatt álló diákok
részére 1500 ATS,

ha a jelentkezés és befizetés aug. 15-ig megtörténik. Ezután 1000–1000 ATS-sel növekednek a költségek.

Szállodai elhelyezés (a legalacsonyabb árak):

egyágyas: 650–750 ATS,
kétágyas: 800–1250 ATS.